

Stockholms kommun
Rektorn vid Eiraskolan

Beslut för grundskola och fritidshem

---

efter tillsyn i Eiraskolan
i Stockholms kommun

Tillsyn i Eiraskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Eiraskolan besöktes av Skolinspektionen den 4 och 5 september 2013.

Fakta om skolan

Eiraskolan ligger i stadsdelen Kungsholmen i Stockholms kommun och har elever i förskoleklass och årskurserna 1-5. I förskoleklassen finns 79 elever under läsåret 2012/13. I grundskolan finns 419 elever och 332 elever går på skolans fritidshem. Lärare och övriga pedagoger samverkar kring elevernas lärande i horisontella (årskurshomogena) arbetslag. Fritidshemmet har verksamhet dels under skoldagen i samverkan med undervisande lärare, dels på eftermiddagstid. Rektor leder skolan tillsammans med två biträdande rektorer.

Kunskapsresultat

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i årskurs 3 år 2012 nådde cirka 90 procent av eleverna kravnivån på delproven i matematik och svenska. Detta är bättre än genomsnittet för riket som visar på 72 procent i matematik och 74 procent i svenska. Rektorn har till Skolinspektionen lämnat in en prognos över elevernas måluppfyllelse för samtliga ämnen och årskurser för vårterminen 2013. Någon skolövergripande sammanställning av elevernas kunskapsresultat för läsåret för 2012/2013 har Skolinspektionen dock inte tagit del av. Av prognosen framgår att mellan 93 och 100 procent av eleverna i årskurs 3 förväntades uppnå kunskapskraven i de ämnen de hade undervisning i. Den beräknade måluppfyllelsen för eleverna i årskurs 5 varierade mellan 91 och 100 procent.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Eiraskolan visar att eleverna ges förutsättningar att nå målen för utbildningen, och elevernas resultat vid de nationella ämnesproven i matematik och svenska i årskurs 3 ligger högre än motsvarande resultat för kommunen och för riket. Det finns tydliga mål för elevernas lärande och en god samverkan mellan lärare och pedagoger. Lärarna ger också eleverna ledning och stimulans i sitt lärande och anpassar undervisningen till eleverna olika behov och förutsättningar. Eleverna upplever att de har goda möjligheter till inflytande över

sin verksamhet. Eiraskolan upplevs också av elever och vuxna som en trygg skola.

Tillsynen visar dock att vissa områden behöver förbättras. Bland annat behöver rektorn försäkra sig om att de nya rutinerna för elevhälsans arbete är implementerade bland skolans personal och att rutinerna kring beslutsfattandet om utredningar om särskilt stöd och åtgärdsprogram är tydliga för all personal. Skolan saknar tillgång till kurator, främst i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Besluten om anpassad studiegång behöver förtydligas med avseende på att det är oklart vilka ämnen som ingår respektive inte ingår i elevens utbildning.

De lokaler som används för musikundervisning bedöms inte vara fullt ut ändamålsenliga. Lokalerna ligger så till att andra elever ibland rör sig i lokalerna när undervisning pågår. Instrument och annat material är inlåsta i ett utrymme och det finns begränsningar när det gäller elevernas möjligheter att använda alla instrument, till exempel trummor. Detta innebär att det enligt Skolinspektionen finns risk för att eleverna inte når kunskapskraven i ämnet musik.

Vad gäller verksamheten på fritidshemmet bedömer Skolinspektionen att det har ett innehåll som stimulerar elevernas utveckling och lärande. Det finns en god samverkan mellan fritidshemspersonal och övriga lärare för att skapa en verksamhet som kompletterar skolan innehållsmässigt.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 17 januari 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att beslut om anpassad studiegång fattas enligt författningarnas krav.
- Se till att anmälan görs till rektorn när en elev riskerar att inte uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i sin situation på skolan eller fritidshemmet.

- Se till att rektorn skyndsamt utreder behovet av särskilt stöd och att samråd sker med elevhälsan.
- Säkerställa att åtgärdsprogrammen beslutas av rektorn, eller av den rektorn delegerat beslutsfattandet till.

Motivering

Anpassad studiegång

Enligt skollagen får ett beslut om åtgärdsprogram innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i särskild undervisningsgrupp om det finns särskilda skäl. Om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång) även göras. Enligt skollagen ansvarar rektorn för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Skolinspektionen vill understryka att ett beslut om anpassad studiegång kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Beslutet ska finnas skriftligt och det ska framgå vilka ämnen som ingår, respektive inte ingår, i den anpassade studiegången samt skäl för beslutet.

Skolinspektionen har tagit del av några åtgärdsprogram från våren 2013 där det framgår att rektorn fattat beslut om att elevens särskilda stöd ska ges i en särskild undervisningsgrupp samt i ett fall att det särskilda stödet ska ges i form av anpassad studiegång. Av beslutet om anpassad studiegång framgår under vilken tidsperiod beslutet gäller men inte vilka ämnen eleven läser eller inte läser.

Utredning om särskilt stöd och samråd med elevhälsan

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, så ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan för elevhälsoarbetet på Eiraskolan, reviderad 2012-08-29. Lärare och elevhälsopersonal som Skolinspektionen intervjuat, uppger att de inte tycker att planen har implementerats fullt ut och att den beskrivna arbetsgången vid anmälan, utredningar och åtgärdsprogram inte alltid tillämpas. Bland annat har det hänt att lärare eller specialpedagog gjort utredningar om elevers behov av särskilt stöd samt utarbetat åtgärdspro-

gram utan att skolledningen känt till eller beslutat om detta. Enligt elevhälsans personal har det också funnits en otydlighet när och om elevhälsan ska involveras i ett stödärende. Otydligheten har lett till att vissa utredningar har tagit alltför lång tid och blivit liggande. Detta bekräftas också i den enkät som Skolinspektionen genomförde hösten 2012 inför tillsynen av Eiraskolan. Av denna framgår det att nästan hälften av den pedagogiska personalen inte håller med om att elever utreds snabbt om det framkommer att de har behov av särskilt stöd.

Rektorn bekräftar i intervju med Skolinspektionen att skolans rutiner kring utredningarna om särskilt stöd tidigare inte har fungerat tillfredsställande. Det har varit oklart för personalen vad utredningarna ska omfatta och ibland har utredningarna tagit för lång tid och inte färdigställts. Arbetsgången i planen har inte heller alltid använts. Rektorn uppger dock att det pågår ett arbete med att förtydliga rutinerna kring elevhälsans arbete och att rutinen för beslut om utredningar och åtgärdsprogram kommer att ses över. I samband med faktagranskningen av denna rapport uppger rektorn bland annat att bekymret med de långa handläggningstiderna inte längre finns kvar eftersom elevhälsan fått en ny bemanning. Rektorn uppger också att hon inte känner till att beslut om stödinsatser skulle ha fattats av lärare eller elevhälsans personal utan skolledningens kännedom. Dock har rektorn tidigare fattat muntliga beslut om att inleda pedagogiska utredningar. Mot bakgrund av att det finns olika uppgifter om hur rutinerna kring särskilt stöd följs, bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver säkerställa att de nya rutinerna är väl förankrade bland skolans personal och att beslutsfattandet rörande utredningar och åtgärdsprogram tydliggörs för all personal.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det finns brister i Eiraskolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun förläggs att åtgärda dessa brister.

Författning

3 kap. 8–9 §§ och 11-12 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att det för eleverna finns kurator.

Motivering

Tillgång till kurator

Skollagen anger att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

Enligt lärare, personal från elevhälsa och skolledning kan elevernas behov av psykosociala insatser till stora delar tillgodoses av skolans fritidspedagoger som är aktivt engagerade i skolans värdegrundsarbete. Enligt rektorn har skolan aldrig haft behov av att anlita någon kurator eftersom fritidspedagogerna är engagerade i flera av de frågor som ingår i kuratorns arbetsuppgifter. Enligt personal i elevhälsan finns det dock elever som skulle behöva kontakt med kurator, t ex i fall där eleven mår dåligt på grund av problem i hemmet. Det finns också för vissa elever ett behov att ha någon vuxen att prata med. I samband med faktagranskning av denna rapport uppger rektorn bland annat att skolan har tillgång till kurator via Stockholms kommun (Skolstöd) och att samarbetet med socialtjänsten fungerar bra. En kravspecifikation håller på att tas fram för en mer generell beställning med visst antal timmar per vecka. Enligt Skolinspektionens bedömning saknas det vid tiden för tillsynen tillgång till kurator, framför allt i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Tillgång till studie- och yrkesvägledning

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Vid intervjuer med lärare och skolledning framkommer att det vid Eiraskolan inte finns någon lärare eller annan pedagog som har till uppgift att se till att eleverna får vägledning inför framtida val av studier och arbete. Till exempel får eleverna i årskurs 5 ingen specifik information inför valet av moderna språk

i årskurs 6. Detta kan ha en negativ inverkan på elevernas framtida gymnasiestudier och yrkesval.

I samband med faktagranskningen av denna rapport uppger rektorn bland annat att i skolans samarbete med mottagande skola ingår information till elever och vårdnadshavare om val inför årskurs 6. Förberedelse för val av fortsatta studier och kommande yrkesval sker i "vardagsarbetet", inte minst genom att regelbundet ställa frågor om kunskapernas användbarhet utanför skolan. Mot bakgrund av de nytillkomna uppgifterna, avstår Skolinspektionen från ett ingripande i denna del.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det finns brister vad gäller elevernas tillgång till kurator. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 25 § och 29 § skollagen, Lgr 11 2.6 Övergripande mål och riktlinjer, Skolan och omvärlden

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Undervisningen i musik bedrivs inte i ändamålsenliga lokaler.

Motivering

Enligt skollagen ska det för utbildningen finnas lokaler och utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Tillsynen av Eiraskolan visar att undervisningen i musik sker i den delen av skolan där fritidsklubben har sin verksamhet. De musikinstrument och övrigt material som används i undervisningen finns inlåsta i ett litet utrymme. Eftersom lokalerna också används av fritidsklubben och ligger så till att elever passerar när de ska gå ut på rast eller till skolans bibliotek som inte ligger långt därifrån, måste musikinstrument och annat material plockas fram inför varje lektion och därefter plockas undan. Enligt musiklektorn innebär detta begränsningar för vilka instrument som kan användas. Större, tyngre instrument som t.ex. trummor går inte att plocka fram och ställa tillbaka flera gånger om dagen.

Enligt läroplanen för ämnet musik ska undervisningen i musik bland annat ge eleverna förutsättningar att framföra musik i olika former. Eftersom det finns begränsningar i elevernas möjligheter att använda de instrument som finns på

skolan, bedömer Skolinspektionen att det finns risk för att eleverna inte når kunskapskraven i ämnet musik.

Skolinspektionen kunde också vid sitt besök notera att musikundervisningen stördes av elever som gick förbi eller lekte i närheten. Personal som Skolinspektionen talade med bekräftar att elever ibland passerar dessa utrymmen, trots att personalen försöker se till att eleverna inte ska uppehålla sig i dessa utrymmen då undervisning pågår.

Rektor bekräftar i intervju att lokalen för musikundervisning inte är pedagogiskt optimal, men att skolan har svårigheter att hitta annan lämplig lokal. I samband med faktagranskningen av denna rapport uppger rektorn att ljudisolerade draperier finns för att undvika störningar från eventuella förbipasserande och att andra elever inte ska vistas i lokalen under lektionstid. Skolinspektionens bedömning kvarstår dock.

Tillsynen av Eiraskolan visar att undervisningen i musik inte bedrivs i ändamålsenliga lokaler. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 35 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun en anmärkning.

Undervisning och lärande

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist/brister inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Undervisningen i olika ämnesområden samordnas inte så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Motivering

Enligt läroplanen ska rektorn ansvara för att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

I Eiraskolan har nyligen en omorganisering genomförts, som bland annat innebär att lärarna och pedagogerna på fritidshemmet har förstärkt sin samverkan kring elevernas lärande. Detta innebär att samverkan i första hand sker inom respektive ämne och årskurs. Däremot framkommer i intervjuer med lärare,

elever och skolledning att lärare sällan samverkar mellan olika ämnen och årskurser. Enligt intervjuade lärare och skolledning har omorganisationen medfört att lärarna tillfälligtvis har "tappat bort" fokus på ämnessamverkan. Detta kommer dock enligt rektorn att återupptas så fort den nya organisationen har "satt sig".

Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i samordning av undervisningen i olika ämnen. Mot bakgrund av att eleverna når goda kunskapsresultat och att undervisningen i övrigt visar på god kvalitet, bedöms bristen som mindre allvarlig. Stockholms kommun och Eiraskolan tilldelas därför en anmärkning.

Författning

Lgr 11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Avstående från ingripande

Skolinspektionen har funnit följande brist/brister men avstår enligt 26 kap. 12 § Skollagen (2010:800) från att ingripa.

Handläggningsrutiner

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist/brister inom bedömningsområdet Handläggningsrutiner.

- Bestämmelserna om registerkontroll av personal iakttas inte.

Motivering

Av skollagen framgår att den som erbjuds en anställning inom bland annat förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan och grundsärskolan ska lämna ett utdrag ur belastningsregistret till den som erbjuder anställningen. Den som inte har lämnat registerutdrag får inte anställas.

Registerutdrag ska även lämnas av den som erbjuds arbete under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställningsförhållande. Enligt skollagen ska registerutdraget i dessa fall lämnas till den inom verksamheten som beslutar om att anlita eller ta emot en person. Den som inte har lämnat ett sådant registerutdrag får inte anlitas eller tas emot i verksamheten.

Enligt förarbetena till den ursprungliga bestämmelsen (prop. 2007/08:28 s. 11,15) som numera är införd i skollagen omfattar kravet personer som ersätter anställda, t.ex. när en person kortvarigt hyrs in från ett bemanningsföretag vid tillfällig frånvaro bland personalen.

Av intervju med rektorn framgår att skolan har rutiner för att begära in uppgifter från belastningsregistret för dem som nyanställts vid Eiraskolan. För anställning av vissa vikarier används en upphandlad vikariepool, som enligt rektorn har egna rutiner för att ta in uppgifter från belastningsregistret på dem som är anställda i vikariepoolen. Skolinspektionen vill framhålla att det enligt skollagen inte är möjligt för rektorn att överlåta sin skyldighet att begära in uppgifter från belastningsregistret på alla dem som anställs vid Eiraskolan. Vid kontakt med rektorn i samband med faktagranskningen uppger rektorn att nya rutiner nu har skapats på skolan, så att man nu alltid tar in registerutdrag för samtliga nyanställda, även vikarier.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i hanteringen av registerkontroll. Eftersom rektorn i samband med faktagranskningen uppger att rutinerna nu har ändrats så att alla lärare, även vikarier, måste lämna registerutdrag, avstår Skolinspektionen från ett ingripande.

Författning

2 kap. 31–33 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Jesper Molin.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Elisabeth Ritchey
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsformer Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.